

Status

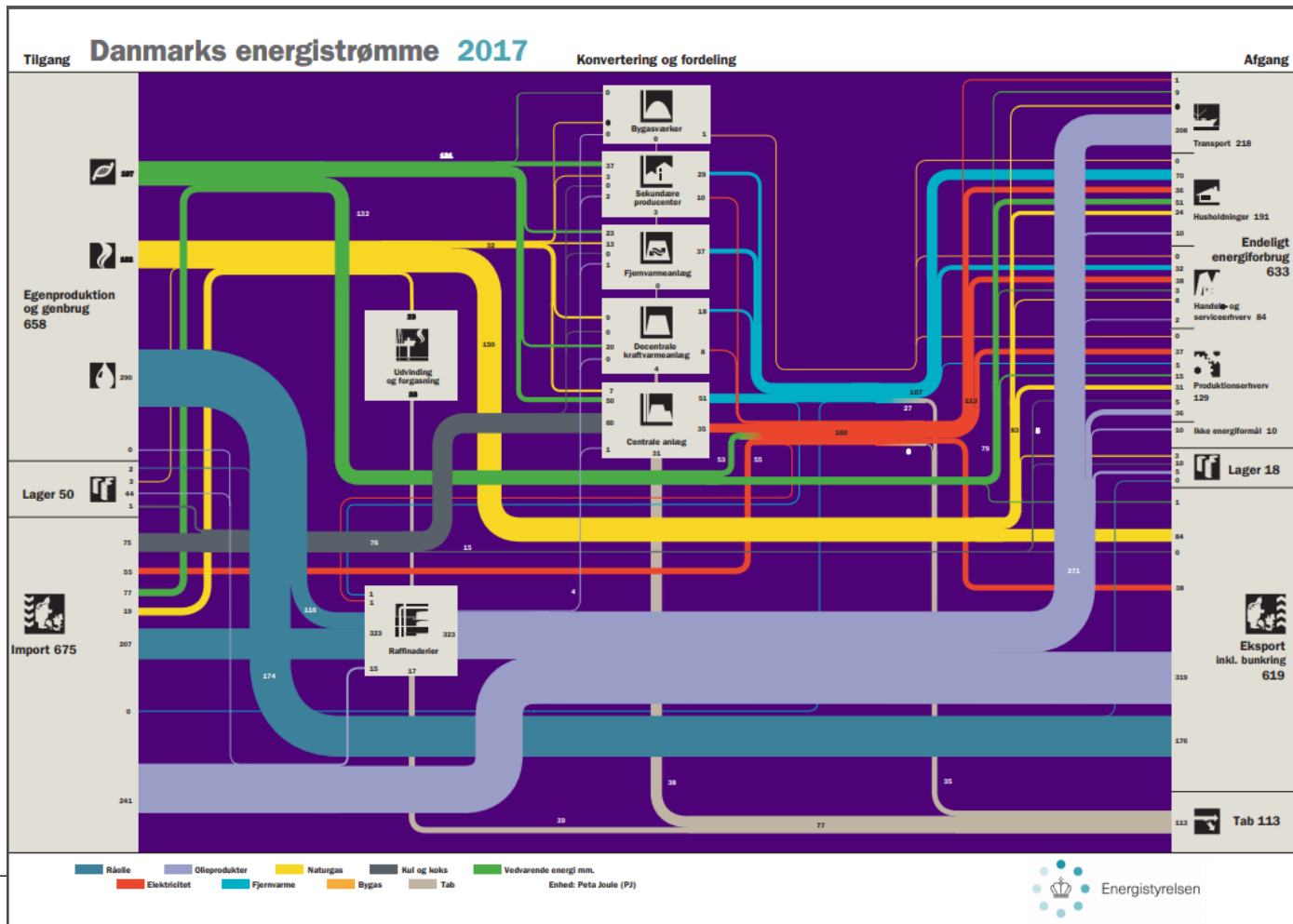
Cyberstrategi for

energisektoren i Danmark

Indhold i præsentationen

- Historik om beredskab og cybersikkerhed i energisektoren i Danmark
- Hvorfor en cyberstrategi for energisektoren?
- Hvordan blev den til og hvordan arbejder vi Danmark?
- Hvad indeholder den?
- Hvad er status?

Danmarks energisystem

El- og naturgassektoren har været underlagt krav til beredskab siden 2005

- Risiko – og sårbarhedsanalyser, hvor it-sikkerhed har spillet en stigende rolle
- Beredskabsplaner, siden 2017 også it-beredskabsplaner
- Øvelser og hændelser, siden 2017 også på it-området
- Men der kunne ikke føres tilsyn med it-sikkerhed

Bekendtgørelser om it-beredskab for el- og naturgassektoren og for oliektoren

El og naturgassektoren - 1. Version i maj 2017 – også inklusion af produktionsbalanceansvarlige, ændret i 2018 og igen i 2019

Oliektoren - 1. version i april 2018

Hvilke selskaber er omfattet?

EI:

Transmission

Distribution

EI-produktion > 25 MW installeret effekt

Produktionsbalanceansvarlige (kun it-beredskab)

Naturgas:

Transmission

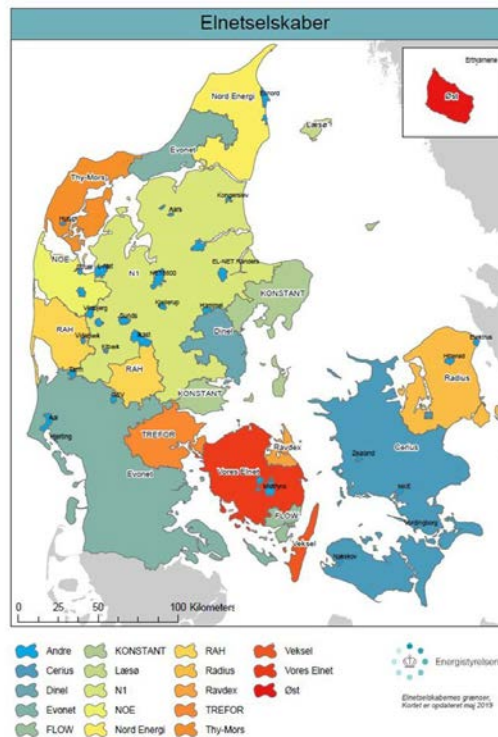
Distribution

Lager

Olie:

Olieselskaber med lagringspligt

Centrale lagerenhed - FDO

I alt ca. 80
selskaber af meget
varierende
størrelse

**Hvorfor en
cyberstrategi for
energisektoren?**

Del af nationale strategi – 6 udpegede kritiske samfunds- sektorer

- Energi
- Finans
- Sundhed
- Tele
- Transport
- Maritime

Generelt behov for øgning af awareness, uddannelse, regulering m.m.

Sektorerne udpegede som de væsentligste for at samfundet fungere.

Forsynings- kritiske it- systemer i Energi – er OT

Forskellen med IT og OT

- Forskellige systemer og hardware
- Forskellig "sikkerhedskultur"
- Forskellige kompetencer

- Desværre kun få som forstår forskellen – så også et stort arbejde med at forklare at det ikke er IT.

Indhold i strategien for energisektoren – 10 initiativer

1 – Systematisk måling af modenhed og modstandsdygtighed (2)

2 – Styrket vidensdeling (2)

3 – Håndtering af leverandørforhold (1)

4 – SektorCERT (1)

5 – Sikker informationsudveksling (2)

6 – Uddannelse (3)

7- Sikring af digitale komponenter (3)

8 – Standarder og best practices (3)

9 – Trusselsvurderinger (3)

10 – Den sikre medarbejder (1)

- Program
- Faseopdelt
- Projektledelse hos relevant aktør for det enkelte initiativ

- Styregruppe:
Energistyrelsen
Energinet
Dansk Energi
Dansk Fjernvarme

programmet

Programleder	Initiativer	H1 2019	H2 2019	H1 2020	H2 2020	H1 2021	H2 2021
Energistyrelsen	Cyber- og informationssikkerheds program						
Dansk Energi	1: Systematisk måling af modenhed og modstandsdygtighed						
Fælle indsats	2: Styrket vidensdeling						
Energistyrelsen	3: Krav til leverandørforhold						
Energistyrelsen	4: SektorCERT						
Energinet.dk	Bedre 5: Sikker informationsudveksling						
kompetencer	6: Uddannelse						
	7: Sikring af digitale komponenter - Industrial IoT						
Energinet	8: Standarder og 'best practices'						
Energistyrelsen	Best practices' 9: Trusselvurderinger						
Energistyrelsen	og procedure 10: Den sikre medarbejder						

Fase 1 initiativerne: vi starter med SektorCERT, Leverandørforhold og sikker medarbejder, også lidt uddannelse og fokus på smart home teknologi

---

SektorCERT

- Et sektorsamarbejde som skal sikre udnyttelse af ressourcer på tværs.
- Symposium/konferencer
- "vejrudsigt"
- Fælles overvågning af systemerne (netværks-overvågning og MISP)
- Uddannelsesaktiviteter
- Threat intelligence

Leverandørforhold

- Samarbejde med Norge omkring interview med leverandører og afdækning af udfordringer
- Standard kontrakter?
  - Best practices?

Sikker medarbejder

Hvilke medarbejdere i sektoren bør være sikkerhedsgodkendte – og hvilken viden skal medarbejdere have for at aggere sikkert.

Lidt uddannelse og smart home

- Opstart på fælles uddannelse af eksisterende personale
- Udfordringer med smart home devices – især elforbrugende. Så måske kigger vi også på det....

SektorCERT – det største og vigtigste initiativ

”Den stigende trussel mod cyber- og informationssikkerhed stiller nye krav til myndigheder og branchen i forhold til at dele viden (fx om hændelser og angreb), monitorere udviklingen i energisektorerne, vurdere trusselsbilledet, komme med relevante varslinger, stille beredskab og ’best practices’ til rådighed, når hændelsen er sket samt rådgive og uddanne medarbejdere og ledelse” fra strategien.

Hvad kan vi lære af Norges erfaringer?

Spørgsmål?